

XXIII OLIMPIADA WIEDZY EKONOMICZNEJ

Rok szkolny 2009/2010
Zawody II stopnia (okręgowe)

Zestaw nr

I. Pytanie opisowe o charakterze ogólnym. (0–25 pkt)

Omów mechanizmy oddziaływania negatywnych zewnętrznych impulsów koniunkturalnych na gospodarkę Polski.

Przykładowy schemat odpowiedzi:

1. Najważniejsze cechy współczesnych cykli koniunkturalnych w krajach wysokorozwiniętych i rozwijających się.
2. Czynniki endo- i egzogeniczne odpowiedzialne za wahania koniunktury:
 - a) nierównowaga fiskalna i negatywne szoki zewnętrzne,
 - b) znaczenie globalizacji i integracji gospodarczej,
 - c) rola postępu technicznego, liberalizacji i deregulacji rynków finansowych.
3. Oddziaływanie zewnętrznych impulsy koniunkturalnych na gospodarkę – główne kanały transmisji:
 - a) handel zagraniczny,
 - b) kryzysy walutowe,
 - c) sektor bankowy (finansowy).
4. Wahania cykliczne w Polsce w ostatnich latach na tle koniunktury w innych krajach.
5. Wnioski i własna ocena:
 - a) konsekwencje korelacji zmian koniunktury gospodarczej w Polsce i strefie euro,
 - b) propozycje przeciwdziałania negatywnym impulsom zewnętrznym,
 - c) ocena realizowanej polityki antycyklicznej w Polsce i trudności w jej koordynacji w warunkach globalizacji.

II. Zadanie z analizy finansowej. (0–15 pkt)

1. Biuro turystyczne organizuje wycieczkę autokarową. Koszty kształtują się następująco:

- a) wynagrodzenie kierowcy: 100 €,
- b) wynajęcie autokaru: 500 €,
- c) opłaty za przejazd autostradami i parkingi: 75 €.

Wynagrodzenie kierowcy jest bezzwrotnym kosztem utopionym. W razie odwołania wycieczki przepada również 50 € tytułem opłaty rezerwacyjnej (zaliczki) za wynajęcia autokaru. W przypadku dojścia do skutku wycieczki wpłacona opłata rezerwacyjna (zaliczka) pomniejsza koszt wynajęcia autokaru. Przy cenie wycieczki na poziomie 25 €, ile osób powinno zakupić bilet, aby nie odwołano wycieczki? Dokonaj stosownych obliczeń i krótko uzasadnij odpowiedź. (0–5 pkt)

Przy cenie wycieczki na poziomie 25 € bilety powinno kupić nie mniej niż 21 osób, ponieważ utargi muszą pokryć koszty bezpośrednio związane z wycieczką. Przy podejmowaniu decyzji biuro turystyczne nie bierze pod uwagę kosztów utopionych, na które składa się wynagrodzenie kierowcy (100 €) i opłata rezerwacyjna (50 €), ponieważ niezależnie o tego czy wycieczka dojdzie do skutku, czy też nie, nie odzyska ono tych kosztów. Gdy biuro turystyczne sprzeda 21 biletów jego strata będzie równa dokładnie kosztom utopionym. Każda mniejsza liczba sprzedanych biletów niż 21 oznacza, że odwołanie wycieczki pozwoli ograniczyć straty do wysokości kosztów utopionych.
Ilość osób = (koszty całkowite – koszty utopione) / cena wycieczki = (675 € – 150 €) / 25 € = 21 osób.

2. Roczna wielkość sprzedaży biura turystycznego w ostatnim roku wyniosła 100 000 €, a jego aktywa 50 000 €. Wiadomo również, że wskaźnik rentowności sprzedaży netto wyniósł 10%, a mnożnik kapitału własnego wynosi 1,25. Na podstawie powyższych danych oblicz wskaźnik rentowności aktywów i wskaźnik rentowności kapitału własnego. (0–5 pkt)

sprzedaż (S) = 100 000 €, aktywa (A) = 50 000 €, rentowność sprzedaży netto (ROS) = 10%, mnożnik kapitału własnego (TA/E) = 1,25

ROS = zysk netto / sprzedaż → 10% = zysk netto / 100 000 € → zysk netto = 10 000 €

TA/E = aktywa / kapitał własny → 1,25 = 50 000 € / kapitał własny → kapitał własny = 40 000 €

wskaźnik rentowności aktywów (ROA) = zysk netto / aktywa = 10 000 € / 100 000 € = 10%

wskaźnik rentowności kapitału własnego (ROE) = zysk netto / kapitał własny = 10 000 € / 40 000 € = 25%

3. Biuro turystyczne przed nowym sezonem rozważa ekspansję, co wymagałoby wzrostu aktywów o 50%. Aktualnie zysk operacyjny (przed opodatkowaniem i odjęciem odsetek) wynosi 14 000 € (pozostałe dane jak w pkt 2). Czy przy oprocentowaniu kredytu na dotychczasowym poziomie (podatek dochodowy 20%) korzystniej będzie zaciągnąć kredyt czy sfinansować ekspansję kapitałem własnym? Odpowiedź krótko uzasadnij, ustalając przy tym, ile wynosi koszt kapitału obcego (kredytu). (0–5 pkt)

Zysk netto = 10 000 €

Zysk operacyjny = zysk netto + odsetki + podatek

Odsetki = kapitał obcy * koszt kapitału obcego (r)

Kapitał obcy = aktywa – kapitał własny = 50 000 € – 40 000 € = 10 000 €

Odsetki + podatek = zysk operacyjny – zysk netto = 14 000 € – 10 000 € = 4 000 €

$(10 000 € * r) + [(14 000 € - 10 000 € * r) * 20\%] = 4 000 € \rightarrow r = 15\%$

Koszt kapitału obcego (kredytu) wynosi 15%.

Biuro turystyczne powinno sfinansować ekspansję kapitałem obcym, ponieważ jego koszt jest niższy niż kapitału własnego i niższy niż rentowność majątku (aktywów). Wybierając taki sposób finansowania rozwoju będzie mogło ono wykorzystać korzyści wynikające z dźwigni finansowej.

III. Pytania testowe – w każdym pytaniu zaznacz [X] przy prawidłowej odpowiedzi. Za każdą prawidłową odpowiedź na pytanie testowe otrzymujesz 2 pkt. Każda zmiana odpowiedzi w pytaniach testowych traktowana jest jako odpowiedź błędna. Odpowiedzi zaznaczone ołówkiem nie są punktowane. (0–60 pkt)

1. Które z poniższych stwierdzeń jest prawdziwe w odniesieniu do dóbr doskonale substytucyjnych?

- [X] konsument jest skłonny zastępować jedno dobro drugim według stałej stopy
- [] krzywe obojętności dla tego rodzaju dóbr nie istnieją
- [] efekt dochodowy w przypadku zmiany ceny jednego z nich jest zawsze niezerowy
- [] konsument jest skłonny konsumować dobra w stałej proporcji

2. Przewidywania uczestników rynku co do wzrostu w przyszłości cen czarnych porzeczek spowodują:

- [] spadek wielkości podaży
- [X] zwiększenie popytu
- [] spadek bieżącej ceny rynkowej
- [] spadek wielkości popytu

3. Które z poniższych stwierdzeń jest prawdziwe w odniesieniu do linii ograniczenia budżetowego?

- [] jej nachylenie zmienia się w zależności od położenia rozpatrywanego koszyka dóbr
- [X] nieodpłatne transfery rzeczowe (np. talony) zmieniają kształt tej krzywej
- [] jej położenie względem początku układu współrzędnych determinowane jest wyłącznie przez ceny rozpatrywanych dóbr
- [] zmiana upodobań i gustów konsumentów przesuwa tę krzywą

4. W krótkim okresie koszt całkowity stanowi:

- [] sumę kosztów krańcowych
- [X] sumę kosztu stałego i sumę kosztów krańcowych
- [] iloczyn przeciętnego kosztu zmiennego i wielkości produkcji
- [] iloczyn przeciętnego kosztu krańcowego i wielkości produkcji

5. Optymalna kombinacja czynników wytwórczych znajduje się w punkcie:

- [] styczności izokwenty z krzywą kosztu całkowitego
- [] styczności krzywej kosztu całkowitego z krzywą produkcji całkowitej
- [] przecięcia izokwenty z linią ograniczenia budżetowego
- [X] żadna z powyższych odpowiedzi nie jest prawdziwa

6. Krzywa podaży przedsiębiorstwa wolnokonkurencyjnego w długim okresie to:

- [X] część krzywej kosztu krańcowego powyżej minimum przeciętnego kosztu całkowitego
- [] krzywa podaży doskonale elastyczna, gdyż cena, po której przedsiębiorstwo sprzedaje kolejne jednostki dobra, jest niezmienna
- [] część krzywej kosztu przeciętnego zmiennego powyżej krzywej utargu krańcowego
- [] część krzywej kosztu przeciętnego całkowitego powyżej krzywej utargu przeciętnego

7. Wskaż, które z poniższych stwierdzeń nie jest ilustracją „problemu pana i sługi” w ekonomii:

- [] niepełna informacja dla pacjentów na temat skuteczności szczepionek przeciwko grypie
- [] brak należytej opieki nad dzieckiem przez nianię
- [] niedbałe przygotowanie radcy prawnego reprezentującego przedsiębiorstwo do procesu sądowego o zapłatę wymagalnych faktur
- [X] prześladowanie przez szefa podwładnego lub współpracownika w miejscu pracy

8. Który z niżej wymienionych cykli koniunkturalnych jest najdłuższy?

- [] Jevonsa
- [] Juglara
- [] Kitchina
- [X] Kondratiewa

9. Osiąganie przez kraje słabo rozwinięte o niskiej produktywności pracy wyższych wskaźników wzrostu gospodarczego niż kraje wysoko uprzemysłowane nazywa się efektem:

- [] akceleracji
- [] mnożnikowym
- [X] doganiania
- [] zewnętrznym

10. Zgodnie z teorią optymalnych obszarów walutowych, która z niżej wymienionych okoliczności nie będzie sprzyjać szybkiemu powrotowi gospodarki do stanu równowagi po szoku makroekonomicznym?

- [] mobilność siły roboczej
- [] mobilność kapitału finansowego
- [] ustrój oparty na federalizmie fiskalnym
- [X] lepkość płac realnych

11. Zniesienie monopolu państwa na produkcję pieniądza proponują w swoich poglądach przedstawiciele:

- ekonomii neoklasycznej
- monetaryzmu
- szkoły austriackiej
- keynesizmu

12. Jeśli produkcja i zatrudnienie rosną szybko, to gospodarka jest w:

- fazie rozkwitu
- górnym punkcie zwrotnym
- fazie ożywienia
- dolnym punkcie zwrotnym

13. Według Schumpetera gospodarkę w fazę ożywienia wprowadza wzrost:

- stopy zysku
- stopy procentowej
- wdrożeń innowacji
- inflacji

14. Które założenie nie jest zgodne z ilościową teorią pieniądza?

- występuje neutralność pieniądza w gospodarce
- wielkość podaży pieniądza w danej gospodarce jest ustalana przez banki komercyjne
- liczba zawieranych transakcji w krótkim okresie jest stała
- szybkość obiegu pieniądza w krótkim okresie nie zmienia się

15. Jeżeli w pewnym okresie inwestorzy zagraniczni podjęli decyzję o wyprzedaniu polskich dłużnych instrumentów finansowych oraz wycofaniu kapitałów z Polski, to konsekwencją tego będzie:

- wzrost popytu na PLN i deprecjacja walut obcych
- wzrost podaży walut obcych i aprecjacja PLN
- wzrost popytu na waluty obce i deprecjacja PLN
- wzrost podaży PLN i aprecjacja PLN

16. Jednostki budżetowe pokrywają swoje wydatki:

- z dotacji przedmiotowych
- z dotacji podmiotowych
- bezpośrednio z budżetu państwa
- z uzyskanych przychodów własnych

17. Jakiego rodzaju depozytów zgromadzonych w bankach krajowych nie chroni Bankowy Fundusz Gwarancyjny?

- depozytów funduszy emerytalnych
- depozytów walutowych osób fizycznych
- depozytów złotych osób prawnych
- depozytów szkolnych kas oszczędnościowych

18. Dokument przyjęty przez Komisję Nadzoru Finansowego, który zobowiązuje banki, w przypadku udzielania kredytów w walutach obcych, do analizowania zdolności kredytowej klienta przy założeniu, że stopa procentowa dla kredytu walutowego jest równa co najmniej stopie procentowej dla kredytu złotowego, a kapitał kredytu jest wyższy o 20%, to tzw. rekomendacja:

- R
- S
- T
- W

19. Na uruchomionym 30 września 2009 r. rynku giełdowym Catalyst nie są notowane:

- hipoteczne listy zastawne
- obligacje jednostek samorządu terytorialnego
- obligacje korporacyjne
- akcje firm z sektora nowych technologii

20. Wycena towarów według metody FIFO oznacza, że ich rozchody wyceniane są:

- po średniej ważonej cenie zakupu
- po cenach składników, które jednostka nabyła najwcześniej
- po cenach składników, które jednostka nabyła najpóźniej
- w drodze szczegółowej identyfikacji rzeczywistych cen składników, niezależnie od daty ich zakupu lub wytworzenia

21. Projekcja inflacji publikowana przez Narodowy Bank Polski to:

- zbiór prognoz inflacji poszczególnych członków Rady Polityki Pieniężnej
- wyjaśnienie *ex post* przyczyn wzrostu ogólnego poziomu cen w gospodarce
- scenariusz przyszłej ścieżki inflacji przy założeniu niezmiennych stóp procentowych
- prognoza inflacji przy założeniu, że Rada Polityki Pieniężnej zmienia stopy procentowe zgodnie z dotychczasowym nastawieniem w polityce pieniężnej

22. Główną ideą tzw. lokat „antybelkowych” jest:

- wykorzystanie dziennej kapitalizacji odsetek, tak aby kwota należnego podatku nie przekroczyła 0,49 zł
- progresywne oprocentowanie lokaty
- powiązanie oprocentowania lokaty z wynikami funduszu inwestycyjnego
- możliwość wypłaty przez klienta środków z lokaty w dowolnym momencie bez utraty odsetek

23. Jeżeli w bilansie przedsiębiorstwa występuje nadwyżka pasywów w walutach obcych nad aktywami w walutach obcych, wówczas występuje:

- krótka otwarta pozycja walutowa
- długa otwarta pozycja walutowa
- krótka pozycja niedopasowania
- długa pozycja niedopasowania

24. Usługa *cash back* umożliwia:

- wypłatę gotówki w sklepie podczas dokonywania zakupów za pomocą karty płatniczej
- zwrot przez bank prowizji przy terminowej spłacie kredytu
- uzyskanie dodatkowych przywilejów dla klientów rekomendujących produkty banku innym osobom
- nieograniczoną możliwość wymiany zużytych banknotów w banku centralnym

25. Komerccjalizacja jest to forma prywatyzacji polegająca na:

- przekazaniu zarządzania przedsiębiorstwem państwowym na podstawie kontraktu menedżerskiego
- przekształceniu przedsiębiorstwa państwowego w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa
- utworzeniu spółki *joint venture*
- sprzedaży lub likwidacji przedsiębiorstwa

26. Które z niżej wymienionych działań nie jest przejawem społecznej odpowiedzialności biznesu?

- wdrożenie programu oszczędzania energii elektrycznej w przedsiębiorstwie
- maksymalizacja zysku przedsiębiorstwa w celu zwiększenia udziału wpływów z podatku dochodowego od osób prawnych w dochodach samorządu lokalnego
- przekazanie przez przedsiębiorstwo niepotrzebnego sprzętu komputerowego na potrzeby biblioteki publicznej
- powołanie w przedsiębiorstwie programu wolontariatu pracowniczego

27. Zgodnie z obowiązującym w Polsce prawem do pozostałych ubezpieczeń osobowych oraz ubezpieczeń majątkowych (dział II) nie zalicza się ubezpieczenia:

- choroby
- wypadku
- posagowego
- przewozu osób

28. Przedsiębiorstwo wykorzystujące w zarządzaniu koncepcję *lean manufacturing*:

- utrzymuje duże zapasy półproduktów w celu zapewnienia ciągłości produkcji
- stosuje głównie heurystyczne metody rozwiązywania problemów
- utrzymuje znaczne rezerwy mocy produkcyjnych, tak aby sprostać każdemu, nawet nieoczekiwanemu zamówieniu
- dąży do ograniczenia w produkcji ilości wadliwych wyrobów

29. Zasada delegowania kompetencji polega na:

- wyznaczaniu przez menedżera przynajmniej jednego pełnomocnika na czas jego delegacji służbowej
- wykonywaniu przez menedżera obowiązków pracowników, którzy znajdują się w delegacji służbowej
- decentralizacji władzy
- rezygnacji z jednoosobowego kierownictwa

30. Co jest przykładem strategii dywersyfikacji horyzontalnej?

- wprowadzenie czajników elektrycznych do oferty producenta robotów kuchennych
- wejście na rynek telefonii komórkowej przez nadawcę programów telewizyjnych
- utworzenie specjalistycznego banku przez producenta samochodów osobowych
- przejęcie wszystkich podmiotów w łańcuchu dostaw przez hipermarket

Ocena jury						
Rodzaj pytania	Pytania testowe	Zadanie z analizy finansowej	Pytanie opisowe			Razem
			Poziom merytoryczny (w tym zgodność z wybranym tematem)	Terminologia i przykłady	Poprawność językowa i struktura odpowiedzi	
Zakres	0–60 pkt	0–15 pkt	0–14 pkt	0–7 pkt	0–4 pkt	
Ocena						